

rede hr. Svend Auken – og det synes jeg var en meget klog og rigtig advarsel – i 1987 sine gruppefæller om, at deres politik kunne ende med en dansk udtræden af NATO og et valg på spørgsmålet om forholdet til NATO. Det valg kom hr. Svend Auken selv til at udløse året efter, så hans profeti gik i opfyldelse. Valget blev jo netop udskrevet på grund af forstærkningssagen, og så blev KVR-regeringen, som stoppede fodnoteperioden, dannet.

Den lære, vi kan drage af denne triste periode, er, at Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik er alt for alvorlig til at blive gjort til katebald i indenrigspolitikken. Det var det, der skete dengang, det burde ikke være sket dengang, og sådan bør der heller ikke handles i dag.

Jeg betragter DIIS-udredningen som et væsentligt bidrag til belysning af koldkrigsperioden, men selv det grundigste værk kan ikke dække alle aspekter over 40 års historie. Nye arkiver bliver forhåbentlig åbnet. Statsministeren har peget på, at man ved alt for lidt om de sovjetiske doktriner og strategier, og derfor ser jeg frem til den videre forskning i forholdene under den kolde krig, som uden tvivl vil bringe os nye indsigter.

Kl. 16.10

Forhandling

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal sige tak for besvarelserne. De var sådan set, som jeg havde forventet – det må jeg sige – nogle politiske taler, som afspejlede, hvad de borgerlige partier mente dengang og har sagt siden. Men i virkeligheden hørte jeg ikke i indlægene fra de to ministre nogen indvendinger imod selve DIIS-rapporten. Der er nogle ting, man er uenige i, men der er da også vurderinger, som jeg ikke deler. Sådan er det jo.

Når det bliver sagt, at det ikke er den endelige historieskrivning, er det selvfølgelig rigtigt. Forskningen fortsætter jo, og debatten fortsætter jo, så det er de rene banaliteter. Men når man tænker på højrefløjens reaktion, da rapporten kom frem – der var tale om en revolutionistisk historieskrivning, og der var tale om en underlægning under venstrefløjen – må jeg sige, at det er interessant, at sådan som jeg hørte de to ministre, var der ikke på afgørende punkter nogen indvendinger imod DIIS-rapportens kvalitet og heller ikke imod en række af de konklusioner, der drages i DIIS-rapporten.

Forskning handler jo meget om at aflive myter, og det må man jo sige i høj grad er sket i denne rapport, som afliver en række af de myter, højrefløjens gennem årene er fremkommet med, og som vi også hørte fra de to ministre, men som DIIS-rapporten på en nøgtern måde forholder sig til. Det gælder f.eks. påstanden om, at der skulle være en indre fjende i Danmark. Det var jo i høj grad den påstand, der var anledningen til, at kommissoriet blev udvidet. Statsministeren sagde, at der var nogle, der havde udvist moralsk svigt, at der var nogle, der gik fjendens ærinde, og at man måtte få det indtryk, at fodnotepolitikken og fredsbevægelsen var en udløber af fjendtlig agentvirksomhed til Østblokkens fordel, hvorimod rapporten er ganske, ganske nøgtern.

Der var en del af fredsbevægelsen, som var tæt knyttet til sovjetiske interesser. Der er ingen, der vil afvise at det var tilfældet, og at Danmarks Kommunistiske Parti havde tæt kontakt til sovjetiske interesser, vil heller ingen afvise. Men pointen er jo, at DKP og de sovjetisk styrede fredsbevægelser stort set ingen indflydelse havde i den danske debat. Jeg kan huske, at jeg selv var en del af fredsbevægelsen dengang, og det var da ikke på grund af Sovjetunionen, at der var tusindvis af mennesker på gaden. Det var da, fordi man var oprigtigt bange for atomkrig, man var bange for den konfrontationskurs, Reagan startede, da han blev valgt som præsident i 1980, og man var angst for, at de vesteuropæiske mellemdistanceraketter ville medføre en yderligere optrapning, som kunne medføre, at udviklingen kom ud af kontrol og vi pludselig stod i et atomragnarok.

Det var ikke kommunister, som var de bærende i bevægelsen. De var med, og de forsøgte at køre den – det er jeg med på – men det var pæne venstreorienterede, det var kirkelige kredse, det var brede kredse i hele Vesteuropa, som stod bag den, og det afdækker denne rapport ganske grundigt.

Den afdækker også, hvad det var, der styrede Socialdemokratiet. Nu ved jeg, at hr. Mogens Lykketoft skal være ordfører, så det kan han selv redegøre for. Han var også aktiv dengang, men der var jo ikke tale om sovjetisk infiltrationspolitik over for Socialdemokratiet. Sagen er, at de vesteuropæiske socialdemokratier, bl.a. som en reaktion imod Reagans politik, blev mere kritiske over for den opstilling af nye raketter, som NATO ville i gang med.